

Sygn. akt III AUa 410/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska (spr.) SSA Anna Polak
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2017 r. w Szczecinie

sprawy M. Ł.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 stycznia 2016 r. sygn. akt VI U 944/15

zmienia zaskarżony wyrok i oddała odwołanie.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Anna Polak

III A Ua 410/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 września 2015 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził, że M. Ł. nie spełnia warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników wskazując, że wnioskodawczyni jako współnik dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w K. nie spełnia warunków do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem w KRUS.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. Ł. wniosła o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że od dnia 1 sierpnia 2015 r. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników zarzucając organowi rentowemu naruszenie przepisów art. 8, 107 § 1 i 3 w związku z art. 180 § 1 k.p.a. poprzez zaniechanie wyjaśnienia motywów swojego rozstrzygnięcia w zakresie uznania, że ubezpieczona nie spełnia warunków do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości podtrzymując argumentację przytoczoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że ubezpieczona M. Ł. podlega ubezpieczeniom społecznym rolników począwszy od 1 sierpnia 2015 r.

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

M. Ł. od marca 2004 r. jest właścicielką i prowadzi gospodarstwo rolne o powierzchni 1,71 ha przeliczeniowego (2,14 ha fizycznych) położonego w M., gm. B.. W kwietniu 2004 r. M. Ł. zgłosiła się do ubezpieczenia społecznego rolników wskazując, że w marcu 2004 r. rozpoczęła prowadzenie działalności rolniczej oraz iż nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu. Decyzją z dnia 20 maja 2004 r. Prezes KRUS stwierdził podleganie M. Ł. ubezpieczeniu społecznemu rolników od 8 kwietnia 2004 r.

W dniu 5 sierpnia 2014 r. M. Ł. zawiązała spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością - (...) z siedzibą w B.. M. Ł. została jedynym wspólnikiem tej spółki. Decyzją z dnia 17 grudnia 2014 r. Prezes KRUS stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w stosunku do M. Ł. od dnia 5 sierpnia 2014 r. wskazując, że jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością M. Ł. podlega obowiązkowo ubezpieczeniu w ZUS i nie ma prawa do wyboru rolniczego tytułu ubezpieczenia społecznego. Od dnia 5 sierpnia 2014 r. M. Ł. - jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zgłosiła się do obowiązkowego ubezpieczenia społecznego FUS (kod (...)). Z dniem 31 lipca 2015 r. M. Ł. wyrejestrowała się z tych ubezpieczeń.

Od 15 maja 2015 r. (...) spółka z o.o. jest spółką dwuosobową; drugim wspólnikiem jest S. O., który w maju 2015 r. nabył od ubezpieczonej 10 udziałów. M. Ł. pełni funkcję prezesa zarządu w tej spółce. Wnioskodawczyni nie wiąże ze spółką ani umowa o pracę, ani żadna inna umowa, której zawarcie wywoływałoby obowiązek objęcia powszechnym ubezpieczeniem społecznym z FUS. Zarząd spółki M. T. jest jednoosobowy.

W dniu 7 sierpnia 2015 r. M. Ł. ponownie zgłosiła się do ubezpieczenia społecznego rolników wskazując, że nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu i wnosi o objęcie jej tym ubezpieczeniem od 1 sierpnia 2015 r. Do wniosku załączyła dokumenty, z których wynika, że od maja 2015 r. nie jest jedynym wspólnikiem (...) spółki z o.o., a w związku z odsprzedażą części udziałów spółka jest dwuosobowa.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego, który był niesporny między stronami, oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione.

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że wobec stanowiska reprezentowanego przez strony, przedmiotem sporu było ustalenie, czy ubezpieczona w związku ze zbyciem części udziałów w założonej przez siebie spółce drugiemu wspólnikowi ma prawo do ponownego objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników.

Sąd Okręgowy nie podzielił argumentacji organu rentowego w tej sprawie i wskazał, że dla oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji istotne znaczenie ma wykładnia art. 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (j. t. Dz. U. z 2015 r., poz. 704), który w ust. 1 pkt. 1 i 2 stanowi, że ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy:

- 1) rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny,
- 2) domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1

- jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Natomiast w art. 6 pkt 12 powołanej wyżej ustawy wskazano, że ilekroć w ustawie jest mowa o innym ubezpieczeniu społecznym - rozumie się obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych lub zaopatrzenie emerytalne określone w odrębnych przepisach.

Z kolei, w art. 6 pkt 13 tej ustawy zawarto definicję osoby podlegającej innemu ubezpieczeniu społecznemu wskazując, że pod tym pojęciem rozumie się osobę podlegającą obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych lub objętą przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w zakresie warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych obowiązkowi ubezpieczenia podlegają podmioty wymienione w art. 6 i 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j. t. Dz. U. z 2015 r., poz. 121; powoływana dalej jako: ustawa systemowa), a wszyscy inni mogą przystąpić do ubezpieczenia dobrowolnie (art. 7 tej ustawy). Wszystkie podmioty objęte obowiązkiem ubezpieczenia emerytalnego i ubezpieczeń rentowych wymienia się w sposób wyczerpujący w art. 6 ustawy systemowej. I tak, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, między innymi osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Treść normatywna tego przepisu uzupełniona jest w art. 8 ust. 6 ustawy systemowej, w którym określono podmioty i wymieniono warunki, na których podmioty te podlegają ubezpieczeniom społecznym. W art. 8 ust. 6 omawianej ustawy doprecyzowano, że za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się:

- 1) osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych;
- 2) twórcę i artystę;
- 3) osobę prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu:
  - a) w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
  - b) z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- 4) wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej;
- 5) osobę prowadzącą publiczną lub niepubliczną szkołę, inną formę wychowania przedszkolnego, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty.

Mając na uwadze powyższe przepisy w kontekście argumentacji organu rentowego sąd pierwszej instancji podkreślił, że w przepisie art. 8 ust. 6 ustawy systemowej odnośnie wspólników spółek prawa handlowego jako osoby uznawane za podmioty prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą skutkującą podleganiem obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tego systemu wymieniono wyłącznie: wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej.

Następnie Sąd Okręgowy wskazał, że z materiału dowodowego wynika jednoznacznie, iż M. Ł. wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością była wyłącznie w okresie od sierpnia 2014 r. do maja 2015 r. Od 15 maja 2015 r. spółka (...) jest spółką wieloosobową - ściśle dwuosobową; drugim wspólnikiem jest S. O., który w maju 2015 r. nabył od ubezpieczonej 10 udziałów. Wspólnik wieloosobowej spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością nie został wymieniony w przepisach ustawy systemowej jako osoba podlegająca obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu na podstawie tych przepisów.

W rezultacie – sąd pierwszej instancji – uznał za błędne ustalenie przez organ rentowy, że M. Ł. nie może zostać objęta rolniczym ubezpieczeniem społecznym w związku z podleganiem innemu ubezpieczeniu społecznemu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 12 i 13 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Nadto Sąd Okręgowy mając na uwadze, że analizowanym przypadku organ rentowy zaakcentował, iż ubezpieczona jako wspólnik aktualnie dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może zgłosić się do dobrowolnego ubezpieczenia społecznego z FUS, co zdaje się w ocenie Prezesa KRUS wyłącza możliwość objęcia jej rolniczym ubezpieczeniem społecznym, sąd ten podkreślił, że okoliczność, iż wspólnik wieloosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mógłby ewentualnie zgłosić się do dobrowolnego ubezpieczenia społecznego z FUS pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia. Dobrowolne przystąpienie do ubezpieczenia emerytalnego i rentowych należy bowiem odróżnić od prawa do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem.

Mając na uwadze argumentację organu rentowego, sąd pierwszej instancji podkreślił, że normy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujący. Przepisy dotyczące ubezpieczeń społecznych powinny być wykładane ściśle, co oznacza prymat dyrektyw wykładni językowej względem pozostałych metod wykładni (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2007 r., I UK 160/07, OSNP 2009/1-2/21 i podane tam orzecznictwo). Zależności występujące między innym ubezpieczeniem społecznym (powszechnym ZUS-owskim) i rolniczym ubezpieczeniem społecznym są klarowne. O podleganiu z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie decyduje zatem łączne spełnienie przez rolnika/domownika wszystkich wyżej wymienionych pozytywnych kryteriów kwalifikacyjnych i niezaisnienie chociażby jednej z negatywnych przesłanek, do których należy między innymi podleganie innemu ubezpieczeniu społecznemu. Osobą podlegającą innemu ubezpieczeniu społecznemu jest zaś wyłącznie osoba podlegająca obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu na podstawie przepisów ustawy systemowej lub objęta przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym (art. 6 pkt 13).

Sąd meriti wskazał, że właściwa wykładnia cytowanych przepisów prowadzi do wniosku, że wyłącznie podleganie obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu, z innego tytułu "wyprzedza" ubezpieczenie rolnicze. Zatem, a contrario, jeżeli rolnik/domownik rolnika nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu obowiązkowo, to podlega z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników. Sąd Okręgowy ponownie podkreślił, że art. 8 ust. 6 ustawy systemowej odnośnie wspólników spółek prawa handlowego jako osoby uznawane w tejże ustawie za podmioty prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą skutkującą podleganiem obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tego systemu wymienia wyłącznie: wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej.

W konsekwencji – zdaniem sądu pierwszej instancji – uznać należało, że wobec wprowadzenia w maju 2015 r. do spółki założonej przez M. Ł. drugiego wspólnika, brak jest podstaw do uznania ubezpieczonej za osobę podlegającą innemu ubezpieczeniu społecznemu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 12 i 13. W konsekwencji, skoro niespornym jest, że ubezpieczona jest rolnikiem, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego i nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu to uznać należy, że z mocy ustawy podlega rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu.

Dalej odnosząc się do zaakcentowanej przez organ rentowy okoliczności, że M. Ł. sprawuje jednoosobowo funkcję prezesa zarządu założonej przez siebie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, sąd ten podkreślił, że kwestia, czy ewentualnie ubezpieczoną można by uznać za przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej nie miała, znaczenia dla rozstrzygnięcia. Sąd meriti zaznaczył, że ustawa systemowa odwołuje się do definicji ujętej w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w art. 8 ust. 6 pkt 1, tymczasem w niniejszej sprawie odwołać się należało do art. 8 ust. 6 pkt 4, regulującego samodzielnie kwestię objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi wspólników spółek handlowych. Przepis ten wymienia wspólników spółek osobowych: spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej tworzonych na podstawie KSH, oraz wspólnika jednej tylko ze spółek

kapitałowych - jednoosobowej spółki z o.o. Bez znaczenia zatem pozostaje to, czy dwuosobowa spółka z o.o., której współnikiem jest ubezpieczona jest tą samą spółką, której współnikiem została w celu rzeczywistego prowadzenia działalności gospodarczej, podobnie jak fakt, że w ramach tej spółki pełni funkcję członka zarządu.

Na zakończenie, odnosząc się do przywołanego przez organ rentowy orzecznictwa sądowego, Sąd Okręgowy wskazał, że wymienione przez organ rentowy orzeczenia odnoszą się do zupełnie innych stanów faktycznych niż stan faktyczny ustalony w niniejszej sprawie, a zatem nie znajdują bezpośredniego przełożenia na sytuację ubezpieczonej. Stany faktyczne w cytowanych w tym zakresie orzeczeniach Sądu Najwyższego odnoszą się do współników sp. z o.o., którzy zarządzają zakładem pracy w charakterze pracowników, tymczasem niespornym jest, że M. Ł. nie łączy z założoną spółką umowa o pracę, a zatem brak jest podstaw do uznania, że może ona podlegać pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu, o którym mowa jest we wskazanych orzeczeniach Sądu Najwyższego. Sam fakt sprawowania przez ubezpieczoną funkcji prezesa jednoosobowego zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie stanowi podstawy do stwierdzenia, że łączy ją ze spółką stosunek pracy. W spółkach kapitałowych ewentualne zawarcie umowy o pracę, czy innej umowy łączącej się z obowiązkiem objęcia ubezpieczeniem społecznym z członkiem zarządu kreuje wtórną podstawę powiązania członka zarządu ze spółką, albowiem podstawowe znaczenie ma powołanie go na członka zarządu tworzące stosunek członkostwa w zarządzie spółki regulowany przepisami Kodeksu spółek handlowych i innymi przepisami wewnętrznymi spółki. Sam stosunek członkostwa w zarządzie spółki nie wiąże się z podleganiem ubezpieczeniom społecznym.

Z powyższych przyczyn, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., sąd pierwszej instancji orzekł jak w sentencji wyroku.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie w S. w całości nie zgodził się Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, który w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 6 pkt 13, art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w związku z art. 6 i 8 ustawy systemowej polegające na przyjęciu, że przepisy o ubezpieczeniu społecznym rolników znajdują zastosowania w przedmiotowej sprawie, podczas gdy zdaniem organu rentowego, pozostawanie przez M. Ł. współnikiem dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przy jednoczesnym sprawowaniu funkcji prezesa zarządu tej spółki nie rodzi obowiązku objęcia jej ubezpieczeniem społecznym rolników.

Podnosząc powyższy zarzut apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego orzeczenia w całości oraz oddalenie odwołania w całości, ewentualnie:
- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżący między innymi po powołaniu treści przepisów art. 3, art. 3a ust. 1, art. 5a ust. 1, art. 5a pkt 10, art. 7 ust. 1 oraz 16 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 8 ust. 6 ustawy systemowej podniósł, że nie można zgodzić się z argumentacją sądu, iż M. Ł. jako współnik dwuosobowej spółki prawa handlowego spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniu rolniczemu. Zdaniem organu wnioskodawczyni na dzień zgłoszenia do ubezpieczenia nie spełniała przesłanek ustawowych do objęcia ubezpieczeniem rolniczym określonych w wyżej przywołanych przepisach, bowiem jest współnikiem „dwuosobowej” (...) spółki z o.o. z siedzibą w K.. Jednocześnie apelujący miał na uwadze, że współnikami w tej spółce są M. Ł. (90 udziałów) i S. O. (10 udziałów), a zatem ustalony w sprawie stan faktyczny nie wyczerpuje zakresu znaczeniowego pojęcia „osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą” użytego w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej. Jedynie współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie jest pracownikiem, nie podlega ubezpieczeniom społecznym pracowników, a jest traktowany w przepisach prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych jak osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą (por. wyrok SA w Lublinie z dnia 27 maja 2015 r., III AUa 198/15, LEX nr 1733709). Organ podkreślił, że rolniczy model ubezpieczenia ma jedynie charakter subsydiarny w stosunku do innych ubezpieczeń, o czym świadczy zarówno treść art. 5a, jak i art. 6, 7 i 16 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ocena, czy określona osoba podlega obowiązkowym ubezpieczeniom rolniczym ma przy tym

charakter trzystopniowy. Należy w pierwszej kolejności zadać, czy ubezpieczony nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu, następnie należy ustalić czy wnioskodawca jest rolnikiem w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy i wreszcie należy uwzględnić, czy nie zostały spełnione okoliczności wskazane w art. 5a tej ustawy. W ocenie skarżącego, skoro ustawa systemowa przewiduje różnorakie podstawy do ubezpieczenia współników spółek handlowych, w tym tych będących współnikami spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, w tym podstawę prawną do objęcia ubezpieczeniem dobrowolnym, to w obecnym stanie prawnym nie ma podstaw prawnych do ponownego objęcia skarżącej ubezpieczeniem społecznym rolników od dnia 1 sierpnia 2015 r. W przypadku uznania, że M. Ł. spełnia przesłanki do objęcia ubezpieczeniem rolniczym z mocy ustawy, powstała by wątpliwość, jak traktować prowadzoną przez nią działalność zawodową na rzecz spółki, skoro działalności tej nie można uznać za działalność gospodarczą i nie ma do niej zastosowania art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W odpowiedzi na apelację M. Ł., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wskazując, że apelacja organu nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem zaskarżony wyrok jest prawidłowy.

Podzielając stanowisko Sądu Okręgowego ubezpieczona między innymi wskazała, że proponowany przez apelującego sposób wykładni przywołanych przepisów, w szczególności art. 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest błędny i nie zasługuje na aprobatę Sądu. Gdyby bowiem przyjąć sposób rozumowania organu za prawidłowy, to prowadzić musiałoby to do konstatacji, że ubezpieczenie społeczne rolników, jako takie, nie jest potrzebna. Skoro bowiem każdy zobowiązany jest ubezpieczyć się dobrowolnie, co prowadzi do wyłączenia ubezpieczenia społecznego rolników, to utrzymywanie tegoż ubezpieczenia jest bezzasadne i niepotrzebne.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja rolniczego organu rentowego okazała się uzasadniona.

Obok bezspornych – zarówno dla stron postępowania, jak i sądu orzekającego - ustaleń sądu pierwszej instancji, na skutek zarzutów apelacji, Sąd Apelacyjny dodatkowo na podstawie art. 381 k.p.c. ustalił:

M. Ł. prowadzi gospodarstwo rolne w M., obejmujące dwie scalone działki ponad 2 ha i uprawia na nim zboże. W miarę własnych możliwości ubezpieczona wraz z mężem wykonuje na nim prace.

dowód: zeznanie ubezpieczonej e-protokół z dnia 30 maja 2017 r. k. 124.

Jednocześnie M. Ł. prowadzi spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (...), której przedmiotem działalności jest wykonywanie przewozów krajowych i zagranicznych. Spółka posiada trzy samochody (tiry) ciągniki siodłowe z naczepą.

dowód: zeznanie ubezpieczonej e-protokół z dnia 30 maja 2017 r. k. 124.

W 2015 r. M. Ł. dotychczasowy posiadacz wszystkich udziałów w spółce, sprzedała 10% udziałów prawnikowi S. O.. Księgowa poinformowała ubezpieczoną, że w momencie kiedy w spółce jest współnik, to M. Ł. nie podlega ubezpieczeniu w ZUS, skąd została wyrejestrowana. Są takie sprawy, że ubezpieczona korzysta z porad prawnych, w różnych odstępach czasu. Przed sprzedażą udziałów też korzystała z takich porad prawnych.

Jako współnicy M. Ł. i S. O. nie czerpią żadnych korzyści z prowadzonej spółki, nie mają wynagrodzenia za pracę w spółce.

M. Ł. prowadzi tę spółkę dla zysku. Spółka wypracowuje zyski (w 2014 r. - zysk netto to kwota 144,04 zł, a w 2015 r. – netto – 36.228,86 zł), zatrudnia pracowników – spedytora, księgową i pięciu kierowców. Kierowcy i spedytor są zatrudnieni na podstawie umowy zlecenia, a księgowa jest zatrudniona na umowę o pracę na 1/8 etatu.

dowód: zeznanie ubezpieczonej e-protokół z dnia 30 maja 2017 r. k. 124

wykaz pracowników spółki k. 128

umowy zlecenie z kierowcami k. 129-138

umowa o pracę z księgową k. 144

uchwała zwyczajnego walnego zgromadzenia z dnia 30 czerwca

2016 r. zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2015 r. i uchwała

w sprawie podziału wyniku za 2014 r. k. 105-105 verte

uchwała zwyczajnego walnego zgromadzenia z dnia 29 czerwca 2015 r.

zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2014 r. i uchwała

w sprawie podziału wyniku za 2014 r. k. 106-106 verte

wprowadzenie do sprawozdania finansowego za 2014 r. k. 107

bilans – sprawozdanie na dzień 31 grudnia 2014 r. k. 111

wprowadzenie do sprawozdania finansowego za 2015 r. k. 112 verte

bilans – sprawozdanie na dzień 31 grudnia 2015 r. k. 116 verte.

Spółką w całości zarządza M. Ł., która od początku jej założenia, jest także jej prezesem i jedynym członkiem zarządu. M. Ł. zatrudnia pracowników, podpisuje umowy. Sprawy księgowe spółki prowadzi księgowa, a spedycyjne – spedytor. Wszyscy podlegają ubezpieczonej przy wykonywaniu obowiązków.

dowód: zeznanie ubezpieczonej e-protokół z dnia 30 maja 2017 r. k. 124.

M. Ł. w 2016 r. utworzyła także firmę (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Jest to również spółka transportowa, której właścicielem jest tylko ubezpieczona. Spółka jest zarejestrowana, ale działalności jeszcze nie prowadzi, bo nie ma wypracowanych pieniędzy na wykup licencji. Mąż M. Ł. także prowadzi działalność i z tego tytułu podlega ubezpieczeniu powszechnemu.

dowód: zeznanie ubezpieczonej e-protokół z dnia 30 maja 2017 r. k. 124.

Powyższych ustaleń faktycznych sąd odwoławczy dokonał na podstawie zeznań M. Ł. oraz dokumentacji sporządzonej w związku z prowadzeniem przez ubezpieczoną spółki (...). Powołana dokumentacja nie budziła wątpliwości sądu co do swej wiarygodności, bowiem została sporządzona w datach w niej wskazanych, przez uprawnione osoby i dla celów pracowniczych oraz księgowych. Również zeznaniom ubezpieczonej sąd dał wiarę, z zastrzeżeniem, że w ocenie sądu faktycznym i jedynym powodem sprzedaży udziałów w spółce w maju 2015 r. przez ubezpieczoną na rzecz S. O., było wyjście z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych i chęć skorzystania z preferencyjnego systemu ubezpieczeń społecznych rolników. Potwierdzeniem tego jest nie tylko stwierdzenie ubezpieczonej o możliwości zmiany systemu w sytuacji odsprzedaży udziałów w spółce z o.o., ale przede wszystkim okoliczności, że taka sprzedaż nie wpłynęła w żadnym zakresie na sposób prowadzenia działalności przez M. Ł., co jednoznacznie wynika z jej zeznań.

Przy takich ustaleń faktycznych Sąd Apelacyjny uznał, że w niniejszej sprawie dla ustalenia systemu ubezpieczeń społecznych, któremu powinna podlegać M. Ł., należy uwzględnić, że mimo odsprzedaży 10% udziałów w prowadzonej spółce na rzecz S. O., ubezpieczona – jako dominujący (niemal jedyny) wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – i jako Prezes jej zarządu faktycznie wykonuje czynności na rzecz samej siebie (we własnym interesie) i na swoje własne ryzyko produkcyjne, gospodarcze i socjalne. Inaczej mówiąc, M. Ł. – w celu ustalenia

właściwego systemu ubezpieczeń społecznych, któremu winna podlegać - także po dniu 15 maja 2015 r. (czyli po dniu zawarcia umowy sprzedaży udziałów) należy traktować jako jedynego wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, mimo że formalnie pozostaje ona jedynie większościowym udziałowcem. Z perspektywy norm prawa ubezpieczeń społecznych tego rodzaju spółkę należy traktować jako spółkę jednoosobową. Taka kwalifikacja prawna ustalonego stanu faktycznego znajduje oparcie w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2011 r., I UK 8/11 (OSNP 2012/17-18/225), a także w uzasadnieniu wyroku tego Sądu z dnia 11 września 2013 r., II UK 36/13 (LEX nr 1391783).

Nadto w utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się założenie, zgodnie z którym jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest szczególną formą prowadzenia działalności gospodarczej na „własny” rachunek, nawet gdy jest on przez konstrukcję (fikcję) osoby prawnej oddzielony od majątku jedynego wspólnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., II UK 357/09 i orzecznictwo tam powołane, OSNP 2011/19-20/258).

Zatem w niniejszej sprawie M. Ł. – jako dominującego wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – należy uznać, za osobę prowadzącą działalność gospodarczą podlegającą obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 8 ust. 6 pkt. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2016 r., II UK 226/15, LEX nr 2135550).

Natomiast zgodnie z art. 7 ust. 1 oraz art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (j. t. obowiązujący w dacie wydania zaskarżonej decyzji Dz. U. z 2015 r., poz. 704 ze zm.), rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu oraz wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu – rolnik lub jego domownik podlega, jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny podzieli w całości stanowisko rolniczego organu rentowego i uznał, że M. Ł. nie podlega rolniczemu ubezpieczeniu także po dniu 15 maja 2015 r. i dlatego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Anna Polak